

XXVI JORNADES CIENTÍFIQUES

Economia circular: utopia o realitat?

Organitzat i dirigit per:

Mare Terra Fundació Mediterrània
Mediterrània Centre d'Iniciatives Ecològiques
Universitat Rovira i Virgili

Índex

	Pàgina
RESUM.....	3
PROGRAMACIÓ DE LES JORNADES.....	4
PRESENTACIÓ.....	5
JUSTIFICACIÓ.....	6
ACTE D'INAGURACIÓ.....	7
1ª PONENCIA.....	8
2ª PONÈNCIA.....	9
3ª PONÈNCIA.....	10
4ª PONÈNCIA.....	11
5ª PONÈNCIA.....	12
TAULA RODONA.....	13
CLAUSURA I ENTREGA DE DIPLOMES.....	17
ANNEXOS.....	18

Memoria XXV Jornades Científiques: Epidemiologia ambiental al Camp de Tarragona

- **Data:**

15 de novembre de 2018

- **Lloc:**

Sala d'actes de l'Autoritat Portuària de Tarragona

- **Coordinació i organització:**

Equips tècnics de: Mediterrània Centre d'Iniciatives Ecològiques i Mare Terra Fundació Mediterrània.

Universitat Rovira i Virgili.

- **Direcció del curs:**

Dr. Francesc Borrull, Catedràtic en Química Analítica de la URV i Coordinador del Grup de Recerca en Cromatografia i Aplicacions Mediambientals

Ángel Juárez Almendros, President de Mare Terra Fundació Mediterrània i Mediterrània Centre d'Iniciatives Ecològiques

- **Assistents:**

Més de noranta participants, entre els quals estudiants de diversos centres educatius (majoritàriament de l'Institut Cal·lípolis i l'Institut d'Horticultura i jardineria), professors i personal docent, responsables i directius de departaments de medi ambient i persones a títol individual.

- **Observacions:**

Preu del curs: 25 euros (gratuït per als estudiants i per a persones en situació de desocupació).

Programa del curs

Horari

9.00h Registre d'assistents i lliurament del material

9.30h Inauguració del curs

10.00h Ponència: *Consum de recursos, economia mediambiental i economia circular*

10.45h Ponència: *La transició energètica com a base de l'economia circular*

11.45h Ponència: *L'economia circular enfocada a la indústria agroalimentària*

12.30h Ponència: *Adaptació de la indústria química a l'economia circular*

13.15h Ponència: *Apropem les ciutats a l'economia circular*

15.30h Taula rodona: *Els residus i l'economia circular*

17.00h Clausura i entrega de diplomes

Presentació

La sala d'actes de l'Autoritat Portuària de Tarragona va acollir la vint-i-sisena edició de les Jornades Científiques que organitza Mare Terra Fundació Mediterrània amb la col·laboració de la Universitat Rovira i Virgili. Aquest esdeveniment ha comptat amb un gran seguiment un any més, ja que la sala es va omplir de gom a gom, principalment d'estudiants que estan fent el cicle formatiu de grau superior de Salut ambiental. L'èxit de públic és un dels grans actius d'aquest curs, ja que al cap i a la fi el que interessa és que el major nombre possible de persones puguin aprendre d'allò que expliquen els ponents.

La temàtica d'enguany ha tractat sobre l'economia circular, el nou model econòmic que es vol establir en aquest món. Els 8 ponents que han participat han estat Juan Antonio Duro i Santiago Castella (Universitat Rovira i Virgili), Anna Pérez (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentària -IRTA-), Xavier Ribera (BASF), Cristina Guillen (Càtedra Tarragona Smart City), Tomàs Carot (Servei d'Incineració de Residus Urbans, S.A. -SIRUSA-), Natàlia Ascaso (Griñó Ecologic) i Albert Vilalta (SUEZ). El professor de la URV Francesc Borrull ha tornat a ser el director del curs.

Com és habitual, la inauguració i la cloenda de les Jornades han comptat amb la participació de diverses autoritats, com el XXXXXXXX del Port de Tarragona, Joan Basora, o la tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Tarragona, Elvira Ferrando, entre d'altres, a més del President de Mare Terra Fundació Mediterrània Ángel Juárez i el codirector del curs Francesc Borrull. Tots ells han felicitat Mediterrània i la URV pels 26 anys de l'esdeveniment i s'han mostrat convençuts que se celebraran moltes més edicions.

Justificació

Des de fa més de 40 anys, al Camp de Tarragona es troba ubicat el complex industrial més important de l'Estat Espanyol. La zona està caracteritzada per la presència de dues grans urbs, Tarragona i Reus, amb una densitat de trànsit de vehicles força notable, i per la presència d'altres activitats, com el Port de Tarragona i l'Aeroport de Reus. A més, cal denotar la presència d'un turisme molt estacional però massificat, i especialment centrat en les poblacions de Salou, Cambrils i, en menor mesura, Vilaseca.

D'uns anys ençà, la preocupació i la controvèrsia envers el potencial impacte ambiental que aquest conglomerat d'activitats (industrials, trànsit, turisme, etc.) podria ocasionar sobre la salut de la població s'ha incrementat notòriament. Des de fa més de 30 anys, diverses entitats del territori han realitzat estudis per avaluar la qualitat de l'aire al Camp de Tarragona. Malauradament, aquests estudis no se centren en fer una diagnosi real de l'estat de salut de la població, que pot estar exposada a molts contaminants ambientals, sinó en intentar identificar-los i quantificar les seves concentracions en aire, o bé quantificar de manera indirecta els riscos derivats de l'exposició a aquests contaminants.

Malgrat l'existència d'una base de dades força extensiva sobre els nivells de contaminació i les tasques que ja s'estan realitzant des de diferents organismes, com per exemple de l'Institut d'Investigació Sanitària Pere Virgili a través de l'Observatori de Salut i Medi ambient del Camp de Tarragona o la Fundació Lliga Investigació i Prevenció del càncer o des de l'Agència de Salut Pública del CatSalut, a hores d'ara no s'ha dut a terme cap estudi transversal basat en un sistema de vigilància i seguiment de l'impacte ambiental en la salut de les persones que permeti determinar l'impacte real que tot aquest conjunt d'activitats pot estar tenint sobre la salut de la població resident al Camp de Tarragona.

Acte d'inauguració

L'acte d'inauguració va comptar amb la presència del president de Mare Terra Fundació Mediterrània i Mediterrània-CIE, Ángel Juárez; la Consellera de Comerç, Relacions Institucionals i Universitats, Elvira Ferrando; XXXXXXXXXXXX l'Autoritat Portuària de Tarragona, Joan Basora, i el catedràtic en Química analítica de la URV i codirector de les Jornades, Francesc Borrull.

Els quatre representants van tenir un petit torn de paraula que van aprofitar per agrair la presència de tots els assistents i encoratjar-los a aprendre i gaudir el màxim possible del curs. Tots van fer referència al prestigi que les Jornades Científiques han aconseguit després de vint-i-sis anys consecutius celebrant-se.

1ª ponència. Juan Antonio Duro: *Consum de recursos, economia mediambiental i economia circular*

Juan Antonio Duro és Catedràtic del Departament d'Economia de la URV, responsable de la Càtedra de Economia Local i Regional e Investigador Principal del Grup de Recerca GRIT. En l'actualitat és el director del Departament d'Economia de la mateixa universitat. En l'àmbit de recerca, està especialitzat en l'Economia del Mediambient i l'anàlisi d'indicadors de sostenibilitat amb una perspectiva macroeconòmica.

En Juan Antonio va introduir-nos a l'economia circular explicant la situació que travessa el planeta a l'hora de consumir recursos. En la seva ponència va voler donar resposta a les preguntes: què és l'economia circular i la bioeconomia? Quines implicacions tenen aquests nous conceptes? I per què la situació global demana l'estalvi en recursos?

2ª ponència. Cristina Guillén: *La transició energètica com a base de l'economia circular*

Cristina Guillén Blecua és Llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat de Saragossa i Màster en Economia Europea per la Universitat Lliure de Brussel·les. Va iniciar la seva carrera professional en el sector energètic, a Brussel·les, treballant per la CEOE i en el grup de lobby de les empreses elèctriques espanyoles. Seguidament va entrar en el sector de les energies renovables treballant a l'empresa nord-americana SeaWest Energy Corp i posteriorment en Ecotècnia.. Ha estat Directora de l'Àrea de Participades a l'Institut Català d'Energia (Generalitat de Catalunya), des d'on va gestionar les inversions públiques en més de 40 projectes d'energies renovables i on es va encarregar de l'elaboració d'un Pla Estratègic pel foment de la eficiència Energètica a Catalunya.

En la seva ponència la Cristina va parlar sobre la transició energètica com a base de l'economia circular. Va voler fer una reflexió sobre la importància que té fer un canvi de chip a l'hora de reduir l'energia que gastem diàriament sense que ens donguem compte.

3ª ponència. Anna Pérez: *L'economia circular enfocada a la indústria agroalimentària*

L'Anna Pérez és llicenciada en Química per la Universitat de Barcelona i té un màster en Biotecnologia Alimentària per la Universitat Politècnica de Catalunya i és Doctora en ciències químiques per la Universitat Rovira i Virgili. Desde 1985 és responsable del laboratori de química a l'IRTA-Nutrición Mongastricos. A partir de 1992 comença la carrera investigadora amb especialització en els polisacàrids dels cereals. Va estudiar l'acció dels enzims carbohidrasas sobre els cereals i els seus efectes sobre la nutrició d'aus, sobre la qualitat de la carn i el seu impacte en el medi ambient. Ha participat en 23 projectes d'investigació nacionals i en 8 projectes europeus, sent investigadora principal en 3 d'ells y work package leader en dues ocasions. A més, ha dirigit tres tesis doctorals que van obtenir la qualificació de CUM Laude.

En aquesta ponència, l'Anna va fer èmfasi sobre l'enorme malbaratament d'aliments que existeix en el planeta i sobre la gran desigualtat que existeix entre els països desenvolupats i subdesenvolupats.

Posteriorment, l'Anna va explicar com podem passar d'un residu a un recurs alimentari i sobre com podem reduir les pèrdues i el malbaratament dels aliments al llarg de la cadena alimentària.

4ª ponència. Xavier Ribera. *Adaptació de la indústria química a l'economia circular*

En Xavier va estudiar Periodisme a la Universitat Autònoma de Barcelona i té un màster en Comunicació Corporativa per la UPF Barcelona School of Management. És el director de comunicació, relacions institucionals i sostenibilitat de BASF a Espanya i Portugal. Forma part del Comitè de direcció del Grup BASF Iberia. A més de les seves responsabilitats a BASF, en Xavier és president del consell assessor de Responsabilitat Social de la Federació Empresarial de la Indústria Química Espanyola i professor associat de la Universitat Rovira i Virgili.

En la seva ponència en Xavier va explicar al públic les estratègies que està seguint l'empresa BASF per a garantir la sostenibilitat dels seus productes. També va explicar els esforços i les línies que està seguint BASF per garantir que l'economia circular esdevingui una realitat tangible.

5ª ponència. Santiago Castellà. *Contaminants naturals i de neoformació en els productes alimentaris*

En Santiago és Llicenciat en Dret (Universitat de Barcelona) i Llicenciat en Ciències Polítiques (Universitat Nacional d'Educació a Distància). A més, té un Màster en Seguretat, Pau i Defensa (Institut Univ. Gutiérrez Mellado) i és Doctor en Dret per la Universitat de Barcelona. Professor Titular de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals (Universitat Rovira i Virgili) i Coordinador Seminari Dret Internacional Humanitari. Ha estat degà de la Facultat de Ciències Jurídiques i vicerector de Relacions Externes i internacionals a la Universitat Rovira i Virgili. També va ser Director del Postgrau en Gestió Global de la Immigració i Director del futur Màster en Justícia Penal Internacional. També és autor de nombrosos estudis, articles i monografies sobre Drets Humans.

En Santiago, sota el paraigües de les “Smart Cities”, va explicar com serien les ciutats en un futur. Les tecnologies del futur i l’estalvi energètic seran els principals factors clau per les ciutats que encara han de venir.

Taula rodona. Natàlia Ascaso, Albert Vilalta i Tomàs Carot. *Els residus i l'economia circular*

A la taula rodona van participar representants de 3 entitats amb molt de pes a l'àmbit de la gestió de residus a Tarragona: Tomàs Carot (Cap comunicació de SIRUSA), Natàlia Ascaso (Cap de la gestió de residus a Griñó Ecologic) i Albert Vilalta (Deputy Manager Suez). Es van tractar diversos temes relacionats amb l'economia circular, com per exemple l'obsolescència programada. Es va donar una visió general de quins són els principals reptes en la gestió de residus a Tarragona, i es va posar a sobre la taula si l'economia circular esdevindrà una eina per poder reduir la quantitat de residus generats i com encaixa aquest model en un marc de social de consum com l'actual.

Clausura i entrega de diplomes

A l'acte de cloenda hi van participar el president de Mare Terra Fundació Mediterrània i Mediterrània-CIE, Ángel Juárez, el Director de Desenvolupament Corporatiu del Port de Tarragona de l'Autoritat Portuària de Tarragona, Joan Basora, la tinenta d'alcalde de Comerç, Relacions ciutadanes i Universitats de l'Ajuntament de Tarragona, Elvira Ferrando, i el catedràtic en Química Analítica de la URV i codirector de les Jornades, Francesc Borrull.

Tots ells van fer una petita valoració de com havia anat el curs, i es van congratular per l'èxit, un any més, de l'esdeveniment impulsat per Mediterrània. També van agrair la presència del públic assistent que no va faltar a cap dels actes programats. Ángel Juárez va remarcar la importància que té haver celebrat el 26è aniversari de les Jornades. Com és habitual, per posar el punt i final es va fer el tradicional lliurament de diplomes a tots els assistents.

Annex 1. Díptic.

INSCRIPCIÓ:

25€ (gratuït per a estudiants i aturats)

Enviar un correu electrònic a: educa@mare-terra.org amb les següents dades:

- Nom i cognoms
- DNI
- Adreça
- C.P.
- Província
- Telèfon
- Correu electrònic
- Formació i ocupació
- Nom de l'entitat/empresa

Ingrés inscripció al compte **ES12 2100 0195 8702 0015 9913 (CAIXABANK)**.

Cal fer constar el nom i cognoms de l'interessat al resguard de l'ingrés i fer-nos arribar una còpia.

Per més informació, truca'ns al 977 551 300 o visita'ns al C/ Francolí 56-58, 43006 Tarragona

Coordinació i organització: **Equip tècnic de Mare Terra Fundació Mediterrània**
Director del curs: **Dr. Francesc Borrull** - Catedràtic en Química Analítica de la URV i Coordinador del Grup de Recerca en Cromatografia i Aplicacions Mediambientals.

Organitza:

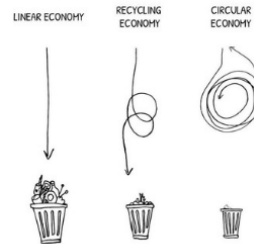

Col·labora:

XXVI JORNADES CIENTÍFIQUES

ECONOMIA CIRCULAR: UTOPIA O REALITAT?

15 de Novembre del 2018

Sala d'actes de l'Autoritat Portuària de Tarragona

INSCRIPCIONS OBERTES FINS EL 13 DE NOVEMBRE

9.00h Recollida de la documentació

Ángel Juárez (Mare Terra), Elvira Ferrando (Aj. Tarragona), Joan Basora (Port de Tarragona) i Francesc Borrull (URV)

9.30h Inauguració i presentació del curs

10.00h 'Economia circular: Com ens afecta? Per què és una necessitat?'

Juan Antonio Duro, Director del Departament d'Economia i de la Càtedra Economia Local i Regional a la Universitat Rovira i Virgili

10.40h 'Transició energètica i economia circular'

Cristina Guillen, Assessora de la Càtedra Tarragona Smart Mediterranean City

11.15h Pausa-café

11.45h 'L'economia circular enfocada en la indústria agroalimentària'

Anna Pérez, Investigadora del Institut de Recerca en Tecnologia Agroalimentària (IRTA)

12.30h 'Adaptació de la indústria química a l'economia circular'

Xavier Ribera, Cap de comunicació de BASF

13.15h 'Apropem les ciutats a l'economia circular'

Santiago Castellà, Professor Titular de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals i Director de la Càtedra Tarragona Smart Mediterranean City

14.00h Dinar

15.30h Taula Rodona "Els residus i l'economia circular"

Hi intervenen:

Armengol Grau, Director gerent de la planta de valorització energètica de SIRUSA

Joan Grifó, President i conseller delegat de Grifó Ecologic

Albert Vilalta, Director adjunt de Suez

17.00h Clausura i entrega de diplomes

Ángel Juárez (Mare Terra), Elvira Ferrando (Aj. Tarragona), Joan Basora (Port de Tarragona) i Francesc Borrull (URV)

Annex 2. Cartell

XXVI JORNADES CIENTÍFIQUES ECONOMIA CIRCULAR: UTOPIA O REALITAT?

15 de Novembre del 2018
Sala d'actes de l'Autoritat Portuària de Tarragona
Inscripcions al 977 551 300 / educa@mare-terra.org

PONENTS

Dr. Juan Antonio Duro (URV) **Sra. Cristina Guillen (Tarragona Smart**
Sr. Xavier Ribera (BASF) **Mediterranean City)**
Dra. Anna Pérez (IRTA) **Sr. Joan Grinyó (Grup Griñó)**
Dr. Santiago Castellà (URV) **Sr. Armengol Grau (SIRUSA)**
Sr. Albert Vilalta (SUEZ)

Organitza:

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Col·labora:

Càtedra Tarragona Smart Mediterranean City

Annex 3. Clipping de premsa

Web Ajuntament Tarragona

<https://www.tarragona.cat/lajuntament/govern/consistori/pau-ricoma-vallhonrat/agenda/xxvi-jornades-cientifiques.-economia-circular-utopia-o-realitat>

Web Generalitat de Catalunya

<https://agenda.cultura.gencat.cat/content/agenda/ca/article.html?article=20181106005>

Diari Més

<https://www.diarimes.com/noticies/tarragona/2018/11/15/un-centenar-persones-assisteixen-les-jornades-cientifiques-mediterrania-49440-1091.html>

TAC 12

<https://www.tac12.tv/tarragona/arxiu-tarragona/item/5956-l-economia-circular-a-debat-en-les-xxvi-jornades-cientifiques>

Tarragona 21

<http://diaridigital.tarragona21.com/les-xxvi-jornades-cientifiques-de-mediterrania-posaran-el-focus-en-leconomia-circular/>

Web Mare Terra Fundació Mediterrània

<http://www.mare-terra.org/ca/noticias-mare-terra-cat/3520-les-xxvi-jornades-cient%C3%ADfiques-de-mediterr%C3%A0nia-apleguen-m%C3%A9s-de-100-persones-interessades-en-l%E2%80%99economia-circular.html>

Coordinadora d'entitats de Tarragona

<http://cetarragona.org/ca/inici/9-noticies/1560-les-xxvi-jornades-cient%C3%ADfiques-de-mediterr%C3%A0nia-apleguen-m%C3%A9s-de-100-persones-interessades-en-l%E2%80%99economia-circular.html>